

Veteraani ymmärtää, että nykynuorella on enemmän aikaa unelmoida

TUOMAS SARPARANTA

► Sulo Hakala ei ehtinyt opiskella kieliä, piti olla rintamalla

► Feniks Willamo haaveilee oman kirjan tai levyn julkaisemisesta

Jalmari Sarla

► Helsinkiläinen rintamaveteraani **Sulo Hakala**, 88, osallistuu tänään kunniavieraana Linnan juhliin.

Hakala kutsuttiin armeijaan liki 70 vuotta sitten, heti talvisodan jälkeen. Rintamalle hän joutui jatkosodan alkaessa.

Espoolainen **Feniks Willamo**, 16, muistaa veteraanit parhaiten televisiosta itsenäisyyspäivän vastaanotosta. Myös Willamon isoisän isä oli veteraani, jolta kuuli sotajuttuja.

Kahvilan pöydässä istuvia miehiä erottaa vuosikymmenten kuilu.

Jotain yhteistä kuitenkin on. Tyylikkäästi solmioon pukeutunut vanha herra katsoo silmät välkkyen lukiolaista, jolla on kaulassaan palestiinalais-huivi.

Willamolla on paremmat lähtökohdat kuin Hakalalla aikanaan. Nykyään kaikilla on mahdollisuus esimerkiksi koulutukseen.

”Ja se on hyvä asia”, Hakala toteaa painokkaasti. ”Silloin kun olisi pitänyt lukea ja opis-

Lukiolainen Feniks Willamo (vas.) ja rintamaveteraani Sulo Hakala kohtasivat Helsingin keskustassa.

NUORTEN ÄÄNI

Kirjoittaja on pääkaupunki-seutulainen lukiolainen, joka on mukana Nuorten ääni -toimituksessa. Helsingin nuorisosiainkeskuksen hanke auttaa nuoria tuomaan näkökulmiaan esille viestimissä.

kella kieliä, olin rintamalla. En hallitse englantia enkä ruotsia.” 1930-luvun nuori ei pystynyt suunnittelemaan elämäänsä pitkälle. Feniks Willamolla on ollut enemmän aikaa unelmoida.

”Olisi kiva julkaista oma levy tai kirja”, hän suunnittelee.

Tajusimme, että meistä alettiin kouluttaa sotilaita

Hakala nyökyttelee hyväksyvä ilme kasvoillaan.

Kurikasta Etelä-Pohjanmaalta lähtenyt Hakala muistaa, kuinka maaseudulla oli ahdasmielisyyttä ja vanhoillisuutta.

Koskenkorvan viinatehtaan rakennuksilla työskennellyt 19-vuotias Hakala lähti asepalvelukseen vuonna 1940. Talvisodassa kuolleiden tilalle tarvittiin nopeasti uusia miehiä. ”Tajusimme, että meistä alet-

tiin kouluttaa sotilaita.”

Sotaan joutuminen ei tuntunut ahdistavalta, sillä motivoiva maanpuolustukseen oli suuri. Asepalvelukseen lähti toistasataa oman kylän poikaa. Kasarmin yhteisöllinen tunnelma auttoi kestämään rankkoja aikoja.

”Olin suurimman osan sodasta radiomiehenä. Se oli mukavampaa kuin kiväärimiehenä olo.”

Heinäkuussa 1941 Hakala oli tauolla ajamassa partaansa pienen lammen rannalla.

”Yhtäkkiä vastakkaiselta rannalta alkoi suhahdella tarkkaampujan luoteja pään kummaltakin puolen”, Hakala kertoo.

Feniks Willamo säpsähtää tarinalle. Hän aikoo mennä si-

viilipalvelukseen.

”Armeijan pitäisi kouluttaa realistisempia uhkia, kuten ympäristökatastrofeja, varten. Se voisi myös kannustaa nuoria armeijaan.”

Rintamaveteraani Hakala ei hyväksy siviilipalvelusta. ”Laisa sanotaan, että jokainen mies on velvollinen puolustamaan isänmaataan.”

Hänen aikanaan kieltäytyminen ei ollut edes vaihtoehto.

”Armeijassa tullaan miehiksi ja opitaan täsmällisyyttä.”

Willamosta ajatus miesten-koulusta on aikansa elänyt. Toisaalta kahdentoista kuukauden siviilipalveluskin tuntuu rangaistuksenomaiselta. Armeijan lyhin palvelusaika on kuusi kuukautta.

Veteraani Hakala oli armeijassa puolitoista vuotta. Hän on ihmetellyt asepalvelusajan lyhentämistä. ”Kuusi kuukautta on aivan mitättömän lyhyt aika. Miten siinä ehtii kouluttaa mihinkään?”

Pöydän ääressä istuvat miehet katsovat toisiaan. He saattavat olla eri mieltä asioista, mutta eleistä huokuu molempuolinen kunnioitus.

”On tärkeää, että saamme itse päättää asioistamme tuolla”, Willamo sanoo ja osoittaa viereistä eduskuntataloa.

Hakala toivoo, ettei kukaan joutuisi samaan tilanteeseen kuin hän itse 19-vuotiaana.

”Joka vuosi divisioonan veran veteraaneja kohtaa viimeisen iltahuudon”, Hakala sanoo ja katsoo ulos ikkunasta.

► KULTTUURI C 1

Kuudeluokkalaiset kokevat sotajoulun Kansallisoopperassa